

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้นำภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งเป็นภาษีทางอ้อมมาจัดเก็บแทนภาษีการค้าในปี 2535 ทั้งนี้เพื่อลดภาระภาษีซ้ำซ้อน ขจัดความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้เกิดความเป็นธรรม อีกทั้งระบบภาษีมูลค่าเพิ่มยังมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บ สามารถป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากร มีความเสมอภาคและลดความผิดเคื่องทางเศรษฐกิจอันเกิดจากการคืนภาษีให้สินค้าส่งออก ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำรายได้มหาศาลและส่งเสริมธุรกิจซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว อันเป็นรายได้อันดับต้นๆ เข้าประเทศ มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประชาชาติ (Gross Domestic Product : GDP)¹

เพื่อเป็นการเสริมนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ กระทรวงการคลังโดยกรมสรรพากรจึงได้นำเสนอมมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการเมื่อ 15 มกราคม 2545 โดยมีสาระสำคัญ 2 ส่วนคือ² การสนับสนุนให้กองถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย และการปรับปรุงการให้บริการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับนักท่องเที่ยว สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าในประเทศเพิ่มขึ้น ในการศึกษาผู้ศึกษาจะกล่าวถึงเฉพาะการปรับปรุงการให้บริการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถึงกว่า 9 ล้านคน³ ดังนั้นการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวและนำกลับไปใช้ในต่างประเทศจึงถือเสมือนการส่งออกซึ่งปัจจุบันเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 กรมสรรพากรจึงให้มีการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยว ที่ซื้อสินค้าในประเทศไทยและถูกเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยไว้ให้ได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ท่าอากาศยานก่อนเดินทางออกนอกประเทศ ซึ่งเปรียบเสมือนการเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 0 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2545 เป็นต้นมา การคืนภาษี

¹ สุวิภา สายประเสริฐ และ ชื่นชม ทองเย็น, มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว, สรรพากรสาส์น (พ.ศ.2545) : 1

² เรื่องเดียวกัน หน้า 13

³ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สถิติจำนวนนักท่องเที่ยว 2539 – 2544, <http://www.tat.or.th>

มูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยวดังกล่าวจะทำให้สินค้ามีราคาตกลงและช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อสินค้าและสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิตและผู้ขายสินค้าในประเทศเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงรายงานสถิติการค้าปลีกภายในมูลค่าเพิ่มนักท่องเที่ยว สำนักงานคินภานี

มูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ (ตั้งแต่ มิถุนายน 2545 – พฤศจิกายน 2545)⁴

เดือน	จำนวน (ราย)	มูลค่ารวมภายใน	ภายในที่ขอกิน
มิถุนายน 2545	82	1,088,469.55	71,208.27
กรกฎาคม 2545	55	705,951.56	46,183.71
สิงหาคม 2545	77	1,628,607.36	106,544.23
กันยายน 2545	81	1,546,171.03	101,151.19
ตุลาคม 2545	89	1,436,882.60	94,000.66
พฤศจิกายน 2545	125	2,209,194.16	144,526.68
รวม	509	8,615,276.26	463,614.74

จากการศึกษาของคณะกรรมการพิจารณาเตรียมการค้าปลีกภายในมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว พบว่า การค้าปลีกภายในมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวมีผลทำให้เกิดแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยมีรายรับที่สูงขึ้น ขณะเดียวกันจะเป็นการคุ้มครองนักท่องเที่ยวซื้อสินค้าที่มีคุณภาพและไม่ถูกหลอกหลวง เนื่องจากร้านค้าที่มีคุณสมบัติที่กรมสรรพากรกำหนดนี้สามารถแสดงแหล่งที่มาของสินค้าได้ และสิ่งที่สำคัญคือมาตรการนี้เป็น การควบคุมการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพได้มากขึ้น เพราะร้านค้าต้องแสดงหลักฐานการขายสินค้าทุกครั้งที่ย้ายให้นักท่องเที่ยว

⁴ ฝ่ายกรรมวิธีภายใน สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1, รายงานสถิติการค้าปลีกภายในมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว สำนักงานคินภานีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2545, (พ.ศ.2545)

⁵ กลุ่มประมาณการ สำนักแผนภายใน, จำนวนผู้ประกอบการขายสินค้าที่นักท่องเที่ยวสามารถขอคินภานีมูลค่าเพิ่ม, (พ.ศ. 2545)

ดังนั้น ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีศึกษา ทำอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจและปัญหาในมาตรการคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับนักท่องเที่ยวในทำอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำมาปรับปรุงการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องและเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ทำอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

3.1.1 ขอบเขตการศึกษา

1) ขอบเขตประชากร

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักรและมาใช้บริการ ณ ทำอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่

2) ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาความพึงพอใจและปัญหาของนักท่องเที่ยวต่อการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ทำอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่

3.1.2 วิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

(1) จากเอกสารวิชาการของกรมสรรพากรและข้อมูลอื่นๆ ได้แก่ ประมวลรัษฎากร หนังสือ ตำราทางวิชาการและวารสาร

(2) จากการเก็บข้อมูลรายงานผลการปฏิบัติงานคืนภาษีมูลค่าเพิ่มแก่นักท่องเที่ยว ณ ทำอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลจากการออกแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวทุกคนที่ใช้บริการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ทำอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่ ในระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 – 31 มีนาคม 2546 จำนวนไม่น้อยกว่า 200 ราย

3.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ ร้อยละ (Percentage) และค่าสถิติความถี่ (Frequency)

1. สถานที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

ศึกษาและเก็บรวบรวมการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ท่าอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่

2. ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา จะศึกษาเพียงช่วงระยะเวลา (1 กุมภาพันธ์ 2546 – 31 มีนาคม 2546)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความพึงพอใจและปัญหาของนักท่องเที่ยวในการคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ท่าอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถนำผลการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มแก่นักท่องเที่ยว

1.5 นิยามศัพท์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความพอใจต่อมาตรการคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้กับนักท่องเที่ยวที่ขอคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ท่าอากาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการให้บริการ ด้วยความรวดเร็ว ถูกต้องและเสมอภาคด้วยความเต็มใจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งการให้บริการนั้นต้องได้ผลงาน วัดได้จากนักท่องเที่ยวผู้ขอคืนภาษีว่าได้รับความสะดวก ความประทับใจมากน้อยเพียงใด

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางออกไปนอกประเทศไทยและเป็นผู้มีสิทธิได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่อธิบดีกำหนด

การขอลดภาษี หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการจดทะเบียน และมีความประสงค์จะขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งมีสิทธิขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ถูกเรียกเก็บไว้แล้วจากการซื้อสินค้า

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT)⁶ หมายถึง ภาษีทางอ้อมที่เก็บจากการขายสินค้าและบริการภาษีมูลค่าเพิ่มที่นำมาใช้จัดเก็บในประเทศไทย เป็นภาษีชนิดการบริโภค (Consumption Type)

⁶ ไพจิตร โรจนพานิช, ภาษีสรรพากร . กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์สามเจริญพานิชย์, (พ.ศ.2536) : 183